



Nro. 47.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK  
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ! Bétsbon, Pénteken Juniusnak 12-ik napján*

*BCU Cluj 1801-ik esztendőben. Cluj*

*B é c s.*

**J**ános, Antal, Lajos, Rainer, és Rudolph ő Kir. Fő Hertzegegek, *Schönbrunnba* mentenek ki nyaralni: a' testvérjek, Ferdinánd Fő és Nagy Hertzeg pedig, egész udvarával együtt, *Gratzbe* utazott el. Felséges Urunk és Asszonyunk *Hetzendorfban* töltik a' nyári napokat.

*Mouravieff-Apostol*, Orosz Császári Titok-Tanátsos Ur, a' múlt hétfünn ide Bétsbe érkezett rend kívül való követi fővel, és az ólta az Ökör vendégfogadóban maradott szállásonn.

*London, Május 22-dikén,*

A' Gen. *Abercrombie'* elmaradott feleségére

A a a

nézve ilyen Kir. követség olvastatott-fel a' Parlamentomban: —

„Minthogy ő Felsőge a' meg halálozott Generál *Sir Ralph Abercrombie* holzfű élete béli meg különböztetett és nevezetes szolgálattyaít, az ő ditsőfféges halálának alkalmatosságával meg fontólta: ezekhez képpeszt illendőnek találja hogy az ő özvegyének *Lady Abercrombie*nak, *Abukiri Abercrombie Barone* titulus, és 20 ezer Forintokból álló esztendőként való penzió, adattaffék, és ez a' summa ő utánna még két férjfi maradékaira is ki terjesztődjön. Ajánlja tehát ő Felsőge az Alffó Háznak, hogy oly eszközök iránttanáskozzanak, a' melyek szerént ő Felsőge ezen penziót ki jártathassa, az özvegyet az említett titulus felől bátorfágba helyheztehesse, és a' két közelébbi ferjfi maradékokra is ki terjeszthesse.“

A' Parlamentom meg határozta mind a' tituluft, mind a' penziót, olyan módon, hogy a' penzió az *Abercrombie*' meg sebessedésének napjától fogva járjon - ki.

Az *Abercrombie*' ditsőffég után való pallyafutásának utólló részit, a' mely igen sok izabakozókat szerzett néki Európában, így írják le az Anglus levelek:

A' ló el lövetett vólt fő vezér *Abercrombie* alatt. Éppen ekkör égygyik *Adjutáns*sa sem vólt vélle. Ilyen környülállások között rohant kardal réá egy fiatal *Frantzia Dragonyos*, hasonlóképpen pyalog *Szerben*, minthogy ez alól is el esett vólt a' ló. *Abercrombie* vitéz módra védelmezte magát, sőt végezetre a' kardot is ki tekerte a' bajnokja keziből. Ezen szempillantatban érkezett oda egy más *Frantzia* katona: hanem, az *Abercrombie* segítségire is érkezett ugyan azon szempillantatban egy *Skotziai Granatéros*, a' ki ezt a' *Frantziát* egyszerre kereszül döfte a' bajonéttyával. Tsak hamar oda érkezett *Sidney Smith* is, a' ki mingyár a' magalovát

adta Abercrombie alá, a' mellyért ettől, az ifju Frantzia Dragonyostól el vett kardot nyerte ajándékol. Ez a' Dragonyos ejtette vólt az Abercrombie kezinn azt a' sebet, a' mely miatt meg hólt: hanem, éppen ezen szempillantatban a' lábát is keresztül jukasztotta egy golyobis.

Ez a' Gen. Abercrombie, a' ki mint az Egyiptomba kifzallott Anglus fereg' fő vezére, a' világból a' ditsőffégnek ágyáán a' le irt módon múlt ki — már az 1756 ik elztendőben, mint Zászlótarató a' Dragonyosok között szolgált; 1774 től fogva 1780-nig a' Parlamentom' Alsó Háza béli tag vólt. Az után mind szüntelen katonai foglalatosságban töltötte idejét; 1794-ben York hertzeg alatt Auszriai Belgiumban és Hollándiában szolgált; 1795-ben, mint fő vezér Napnyugoti Indiába küldetett, a' hol *Demarari*, *Essequibo*, és *St. Lucia* szigeteket el foglalta, Grenadában a' tsendeséget helyre állította, és 1797-ben a' maga győzedelmeit Sz. Trinidadnak meg hodoltatásával bé rekeresztette. Ugyantsak York Hertzeggel együtt szállott ő ki 1799-ben Hollándiába; 63 elztendőt élt.

Az Északi Amerikai Respublika és Anglia között naponként nagyobb-nagyobb gráditsonn kezdi magát az ellenségeskedéssel való fenvegetődzés mutogatni. Az egyesült Státusok' ujj Elölülője *Jefferzon* arról tett nem régen panaszos jelentést a' Congressnek; hogy az Amerikai Anlus prédáló hajók temérdek kárt tesznek az Respublika béli kereskedők' hajóinak mindenütt, a' hol csak hozzájok juthatnak. Például fok rend be történeteket hord elő *Jefferzon*: és mind ezekről hivatal szerént való tudósítást is adatott ki, mely pedig olyan hangonn; a' melyből fokkal felindultabb indulat nyilatkozik ki, mint semmi mályennel ezen egyesült Státusnak' Országában. Mind ez ideig viseltetett Nagy Britanniától lehet reméllenünk, így szollanak az Anglusok.

velek, olyan nagy türelemet irántunk Jeffersonban, mint a' milyennel az ő előtte volt két Elöl-ülök, hozzánk viseltettek.

Aprilis' 8-dikán irták Philadélphiából, hogy ott a' Kommodore' *Truxton* vezérlése alatt, egy hadi hajókból álló osztályotska készíti magát a' ki-evezéshez; nem tudják mitsoda tzelezással. De egyéb aránt is a' Respublikának minden kikötőhelyeiben rend kívül való tengeri készülétek izemléletnek lenni. — Az Angliai Országlószék azonközben, mint egy ujj lépésből ki tettszik, azon vagyon, hogy a' mostani környülállások között el kerülje az Amerikai Respublikával való nyilvánfágos háborut. Ez az ujj lépése az Angliai Országlószéknek abban áll, hogy a' Londonban lévő Amerikai Követnek olyan jelentést tétetett, mely által kinyílatkoztatja, hogy az Amerikai Anglus prédáló hajóktól az Amerikai Respublika béli kereskedő hajók ellen el-követatterőszakoskodásokat, telyességgel helybe nem hagyja, és haladék nélkül illendő rendeléseket tétet megátoltatások végett.

*Pitt* Ministert kemény gutta érte a' napokban, de a' melyről még eddig semmi egyéb környülállásokat nem osvaftunk. — Lord *Minto*, mint hallatik, vízfza fog, *Bétsből* ide *Londonba* jöni, és *Sir Athur Paget* fog, mint rend kívül való Követ, helyébe menni. A' Secretáriussa *Stuart Károly* Ur leszen.

A' Londoni Ujjfágokban ilyen *Anekdota* olvaftatik: Egy igen gazdag bánkós meg értvén, hogy a' *Pitt*' házi finántziája nem leg jobb rendben volna, 's hogy nem mindeneknek tehetne eleget, fel kereste őtet a' napokban, és mondja néki, hogy az ő bánkós társai réa bízták légyen, hogy ajánljon éppen anyyi segedelmet néki, a' mennyi adósságainak ki fizetésire, és illendő élelmire elegendő volna. — Hanem, mit felelt *Pitt*? — El fogáta e' az ajánlást? — „Hogy-hogy, így

szóll ez a' nagy ember a' bánkóshoz, hát az Urak az én számomra is gyűlytemént (*Collectát*) akarnak tsinálni, miképpen a' *Fox*, *Horne Tooke*, és a' Doktor *Parr* számokra szoktak az ő jó akaróik tsinálni? Bár mely jó indulattal légyek is az Uraknak hozzám viseltető jó szivüségéhez: jelentem a' mellett, hogy egy ilyen történet engemet oly igen meg alatonítana, hogy talám a' Parlamentomba is átallanám többé lábaimat bétenni."

Portugalliában, Beira tartományában, *Coimbra* várollában, keményen meg viaskodott Aprilis 24 dikénn egy őrizetenn ott lévő Regiment, az Akadémia béli tanulókkal (Déákokkal). Ki rendeltetvén ez a' Regiment a' Spanyol ország felé való indulásra, éppen muítrát tartott, és forban állott. Valami garáznáskodó Déákok azon törekedtek, hogy a' katonák' sorát meg boothassák: vagy két vakmerők pístólyt is rántottak, és fenyegették a' katonákat, hogy réájok lönek. Ezek, el-vesztették végezetre a' türedelmet; 's néhányan ki léptek a' sorból, hogy egy kevésé meg fenyittsék az alkalmatlankodókat; melyből az lett, hogy tsak hamar két ellenséges csoport formálódott, a' mellyek vakmerő tsatázást kezdettek egymás ellen. A' valami 1200 főből álló déákság, jól fel fegyverkezve, kétségbe-eső módjára viselte magát: de tsak ugyan meg futamatott végezetre a' katonasáztól, a' mely a' futókat üzöbe vévén, valami 50 nig valót meg ölt, 150-vent pedig meg sebesített közzülök. Hanem a' következett éjjel, a' déákok azon házakra, a' mellyekben katonákat lenni gyanítottak, réájok rontván, sokakat meg gyilkóltak közzülök. *Castro* nevű Obersterjek is, majd tsak hogy nem valamely tsuda által menekedett-meg. Rettenetes rémülést okozott ez a' történet a' városi nép között. —

Az a' néhány ezer Törökökből álló fegyve-

res tseport, a' melyet a' Kapután Bascha' hajói Abukirhoz kifzállítottak, egyáltalában nem sokat tudnak a' katona fenyítékhez. A' 21-ik Mártziusi tlatának a' végire ezek is el érkeztek vólt néhány százan, és leg előbb is mingyár azon Frantziák' fejeiknek Török mód szerént való elfzedéshez akartak fogni, a' kiket az Anglusok már elfogtanak volt. Alig tudták őket az Anglusok ezen embertelen szokástól el-tartóztatni.

A' leg ujabb, leg fontosabb, leg kívánatosabb repdeső hírek Londonban még ezen tudósításoknak elindulásokkór is mind tsak ezek vóltak, hogy Alexandria fel adta vólna magát, hogy Sir Sidney Smith, Rosettát, a' Kapudán Bascha pedig, Damiettát, meg vették légyen, és (de a' mi már mindenek felett érdemes a' meg valóságosulásra) hogy a' Nagy Vezír, 40 ezer emberből álló Török sereggel Cairóba meg érkezett légyen.

#### *Parlamentomi vetélkedések.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Május' 19 ikénn a' Portugalliai Királynénak adandó hadi segedelem' dolga fordúlt elő a' Parlamentomban, melyet a' Király egy követség által Május' 14 ikénn ilyen kifejezésekkel ajánlott vólt: Meg gondolván ő Felsége azon veszedelmet, a' mellyel hűséges Szövetségesse a' Portugallus Udvar fenyegetetik, meg fontolván annak a' kereskedésnek fontosságát, a' melyet a' Britannusok Portugalliával folytatnak: mind ezekre nézve az Also Ház burgó segedelme alá ajánlja ő Felsége ezen Országnek Királynéját. "Az után adta elő Minlter Lord Hawkesbury, hogy az Orzáglólszék' 3 millió Forintokat kíván ezen végre a' Parlamentomtól. — Voltak, mint Robson, Nichols, Grey, Tierney és mások, a' kik ellene ízegettek magokat ezen kívánságnak, és

a' kiknek fontosabb ellenvetéseik summáson ebben határozódtak, hogy: ha az *El-Arisch* béli Capitulatio meg nem gátoltatott volna; most nem lehetne attól tartani, hogy Portugalliának Egyiptomért fel kelljen áldoztatni, &c. — A' Felső Házban Lord *Holland* szegezte magát a' dolog ellen, így szollván, hogy ez a' summaigen kicsiny volna akár mely esetre, akár arra, hogy annak segedelmivel az ellenségnek meg lehessen felelni, akár arra, hogy békeség szerzettessék általa. De az utólsó esetben különben is kár lenne csak 3 milliókat is a' *Bonaparte*' kasszájába fizetni. — Többen lévén azonközben a' *Minister*' javasolásának partfogói, a' segedelem adás meg-határozatott.

### *Egyiptom.*

Most minden ujjság csak Egyiptom. E' felett már két hónapja hogy foly valamint a' *véres*, úgy a' *tentás* háboru is. Az Anglus, Frantzia, és Konstantzinápolyi közönséges levelek, mindenik a' magok Sökundánssaikkal együtt, éppen oly módon tsatáznak mind ez mái napig egymás ellen, tentával a' papirossan, valamint szintén *Menou* és *Hutchinson*, a' magok *Coptus*, Görög, és minden némü Emigrans segédjeikkel, az Egyiptomi homok mezökön. Még szintugy *neutrálisok* is találtatnak az Ujjságok között, az az olyanok, a' kik minden pártfogás nélkül minden Anglus és Frantzia tudósításokat egyformálog le irnak, annyira, hogy sokszor inkább a' kézzel fogható hazugságot is készek, tsak a' *neutrálitás*' réguláit által lépni valahogy ne láttassanak, le-irni.

Mártzius' 21 ikéig minden nap változó vólt a' Frantzia vagy Anglus tudósításoknak az őEgyiptom felett való szerentséjek; ha ma az Anglus tudósítók gyözedelmeskedtek a' Frantziákonn, hó-

nap tsalhatatlanúl ezek verték meg amazokat — Ha ma amazok *Menou* fő vezért el fogták, és a' seregit kapitulálásra kényszerítették, hólnap a' Frantzia levelek, éppen Minorka szigetire repítették az Anglus seregek' maradványát — Ha az Anglus és Konstantinápolyi levelek, ma, 13 Frantzia Generálisfő rész szerént meg-öltek, rész szerént meg sebesítettek, a' szegény *Moniteur* hólnap nem tudott egyebet mit tenni, hanem tsak arra intette az érdeemes olvasokat, hogy vaktába ne higgyenek minden Anglus tudósításoknak, meg gondolván azt, hogy válameddig 80 Anglus hadi hajó az Egyiptomi partokat bé zárva, és a' Közép tengerenn minden hajókázható öblöket elboritva tartanak, addig, minden Egyiptomi tudósításoknak úttyok Frantzia ország felé, el vágva vagyon, és mind ezek tsak az Anglus Ujjságoknak nagyító trombitájokból fognak mind addig ki jöni — Ha ma az Anglus levelek a' Frantziának 21-ik Mártziusi vesztéseket 3 vagy 4 ezerre is tették, ezeknek nem vólt hólnap, hogy amazok ellen mivel állhastanak egyébbel szembe, hanem, azt kérdezték töllök, hogy miként számálhattátok ti a' mi vesztésünket olyan jól meg, ha a' magatokét bizonyoson meg-irni nem tudjátok? — Ha ma, mint oda feljebb elő hoztuk, azt írják a' Londoni levelek, hogy Rosetta a' *Sidney Smith*' keziben, Damietta a' Nagy Vezir' keziben, Cairo várossa hasonlóképpen egy 40 ezer Muselmánokból álló sereg' birtokában vannak: már így a' Frantzia levelek, erre tsak hólnap fognak valamely kifogással elő állani — —

Senki se gondolhatta vólna, hogy ez az Egyiptom felett való bizontalankodás ilyen fokáig kedvetlenittse az ujjságokonn igen kapó politikusokat. — Azt írja egy Londoni író, hogy az Anglusok Egyiptomban egy el esett Frantzia Generális zsebiben megtalálták vólna a' 21-ik Mártziusi ütközetnek plánját, a' mely szerént azt



Gen. *Menou* előre el-intézte volt, és hogy ezen plánum szerént még a' Tevés Regimentnek is jelen kellett az ütközetben lenni. — Hanem a' Frantzia levelek, ezt sem akarják el hinni.

### Dánia.

A' Dániai Országlöszék Gr. *Bernstorf* Secretárius Urat fontos követséggel küldötte-el Márztius 24 ikénn Londonba. Mint hallatik, a' Pétersburg felé rend kívül való Anglus Követi fővel Koppenhágán keresztül utazott Lord *St. Helens'* adott alkalmatosságot az ő Londonba lett küldetetésire. Ide járulhat még a' Napnyugoti Indiában az Anglusok által el foglaltatott Dánus szigetek' forsa is.

Az a' Dánus hadi hajós seregetske, a' mely csak ezen napokban érkezett a' Közép tengerről *Norvegiába* vízfűz, ezen útjában szembe találkozott a' Grönlandiából jövő Anglus kereskedő hajós sereggel, a' melyet csak két Frégátok kísérvén, a' Dánusok könnyen el foghattak volna: hanem szerentfétlenségekre, ők még semmit sem tudtak a' Dánia és Anglia között támodott hadakozásból, 's békefélegesen el botosátották magok mellett az Anglus gazdag hajókat.

A' Dániai Korona örökös Hertzeg a' leg szebb 8 paripákat vállogattatta ki a Királyi istállókból, hogy *Bonaparte* Első Konzúlnak küldje őket ajándékba.

### Svédzia.

Nagy parádéval jelent meg közelébről a' *Stockholmi* Királyi Udvarnál, az ott lévő Orosz Császári Követ Báró *Budberg* Ur. A' maga udvarából Királyi hintóban vitetett fel az Udvarhoz; a' mely hintó 8 fejér lovak által vonattott; az után ment a' maga hintója 6 barna pa-

120  
ripáktól vonattatván. A' kotsis és a' több inasok gyászba voltak öltözködve, valamint szintén a' hintót kísérő két inasok is ló hátonn.

*Páris, Május' 29 dikénn.*

A' három Konzulok a' Párisi Spanyol Követnél *Azarra* Urnál ebédelték Május 27-dikénn, még pedig a' Livernói Gróffal és Grófnéval (a' leendő Toskánai Királlyal és Királynéval) együtt. — Párisban, a' hová Május' 26 ikán érkeztek meg ezen Felfégek azon épületbe szállottak bé a' Spanyol Követhez, melyet ennek számára az ő Királya vásárlottitt. — Cambaceres és Lebrun Konzulok, 28-ikban az ő Grófi Méltóságok' látogatására voltak: és még az nap *Malmaisonban* az Első Konzúlnál ebédelték a' Grof Ur és Grófné.

A' Portugallus Követ *Aranjo* Ur, a' ki *l'Orientbe* érkezett, még nem nyerhetett szabadságot a' Párisba való jöhetésre. Midőn arról jelentéft tett volna, hogy egyenesen az Országlószékkal akarna a' békeffég végett traktálni, melyre nézve adgyanak útt levelet néki a' Párisba való jöhetésre, olyan válofst kapott: hogy azon izeneteiket, a' melyeket hozott, tsak a' *l'Orienti* tengeri Préfektusnak adja által, a' ki tellyes hatalommal fel van az Országlószéktől ruháztatva az *Aranjo* Urral való traktálásra.

*Lizabonban* ilyen Hirdetményt intézett a' Portugallus Országlószék a' Közönséghez: — „

„Papság! Nemesség! és nép! Minyájon tudjátok, hogy az a' Hertzeg, a' ki minket kormányoz, és a' kiért mi az Isteni gondviselésnek háladatossággal tartozunk, minden törvényes és igazságos eszközök által törekedik tsendefféget és békefféget szerezni a' maga jobbágyainak, a' kik néki, mint tulajdon gyermekei, olyan kedvesek.

Az Európát prédáló minden féle zűrzavarok között, az oly erős mint díszes fundamentomokon álló igazság, meg őrizte Portugalliának azontsen-  
déségét, a' melyben ő 1790 től fogva szerentsé-  
sen él. Ezen Státus, szabad függetlenségben meg  
maradott, míg mások, idegen hatalom alá haly-  
tódtak: és az idegen nemzeteknek tett 'igéretei'  
bé-töltéssé által egész Europa előtt példáját mú-  
tatta a' szörzálíg való hűségnek. Igéretei' meg-  
tartásának leg ujjabb példáját adta közelébről,  
a' Kötéseknek megtartása által Spanyol ország  
iránt. Az ő segítségire egy portugallus sereg  
küldetett az 1793-ik esztendőben: a' melly segí-  
tő fegyveres seregeknek Spanyol Ország' védelme-  
zéstetése végett való küldésire, nem annyira egyéb  
környülállások, mint ezen szövetséges szomszé-  
dukknak valóságos szüksége, határozta a' mi Or-  
szág'ószékünket —

„A' ki meg tselekedte azt, a' mivel tarto-  
zott, nem félhet semmitől: és szoros igazság sze-  
rént meg kívánhatja a' költsönös haladatosságot.  
Spanyol Ország azonközben, a' ki leg elsőnek  
lenni láttszott a' Portugallia' nemes magavisele-  
tinek érzékenységgel való meg-ismérésében, nem  
csak el hagyta az őtet segítő nemzetet, hanem még  
hadat is hirdetett ellene, azért, hogy a' maga Köté-  
seihez hűségesen meg maradott; azt kívánja, hogy  
azon igéreteket, a' melyekre ez a' nemzet ma-  
gát az Isten jelenlétében kötelezte, egy átaljában  
meg-szegje, és hitfzegővé légyen. —

„Csak ez is elég lehetne már a' ti hazafiui haj-  
landóságotoknak fel ébresztésére: hanem, más  
indító okok is vannak még a' ti fel-gerjesztetettfe-  
re. Titeket alább szállítani, meg alatonítani  
akarnak, midőn tulajdon kereskedéseknek va-  
lóságos szolgálivá, tsupa gondviseelőivé, akarnak  
tenni. Spanyol országnak az a' kívánfága, hogy  
hűségünk' zálogaúl, az ő seregei által őriztes-  
sük kikötőhelyeinket. Szükség, hogy az a' nem-

zet, a' mely ellene tudott állani a' Romaiaknak, a' mely meg hodoltathatta Asiát, a' mely útát tudott magának keresni a' tengerekenn, és a' mely már akkor, a' midőn még gyengébb állapotban volt, egy idegen uralkodó páltzának jármát, kétté törni, 's a' maga függetlenségét visszafizta szerezni, és meg őltalmazni alkalmas volt, szükfég mondom, hogy az a' nemzet, a' ki mind ezeket tselekedte, meg emlékezzék mostan a' maga ditsőséges történeteinek kronikájáról. . . . Portugallusok! mi mind ez mái napig meg-tartottuk azt a' bátorságot, és betsülletünkhöz vonzó érzékenységet, a' melly őseinkről maradt réánk! Az igallág a' mi részünkön van: így tehát az Igaz Ist'n, ügyünknek pártját fogván, meg fogja karjaink által az ellenségtől való méltatlanságainkat büntetni; meg-fogja vezéreinknek és törvényes Urunknak ditsőségeket tetézni; tulajdon el-tökéllettséggünk, ügyünknek igallága, és ősi vitéz tselekedeteink, kezeseink a' győzedelemért; semmi kétségünk ne légyen tehát, régularis és önként vállalkozott seregeink kélszégekbe, &c.

*Moreau* Rénusi volt Francia fő vezér, és már most tsak egy nyugodalomban élő ugy nevezett Divisionális (Ofztályos) Generális, Május 26-dikán az Első Konzúnál fölöstökömözött, és az után *Orsai* felé vette feleségével együtt útját az ipájához, vagy felesége' ányához, a' hól ez egy igen szép jofzágot bir. — (A' Frantziáknál ilyen nevű Generálisok vannak táborozás idejéun: Fő Vezér, Helytartó vezér, Ofztályos Generális, Brigadéros. Mihelyest valamely Ofztályos vezér, valamely tábornak első vezérjévé neveztetik, ekkor már Fő vezér; mikor a' tábor el-ofzlott, ismét tsak Ofztályos vezérnek marad. Ilyen a' forsok a' Helytartó Generálisoknak is; táborozás idejéun azokat az Ofztály Generálisokat nevezik Helytartóknak (Lieutenant Generálisoknak) a' kik a' tábornak egész jobb vagy bal izárnyát, vagy egész közepét vezé-

relik. A' tábor el-ozzlása után, ezek is tsak Ofztályos Generálisok. Az egész ország is Ofztályokra van, katonai tekintetgen, fel hasogatva; minden Ofztályo több Departamentomokat foglal magába, és minden Ofztályban egy-egy Ofztályos Generális Komendáns. — Gondólják, hogy ennekutánna békellég' idejénn is fognak az Ofztályos Generálisoknál nagyobb rangnak is lenni, a' kiknek kormányozásoktól több Ofztály béli Komendánsok fognak függeni.)

### *Magyar Ország.*

*Gömör Vármegyében, Rosnyón Majus 15-dik nájján.* A' Siket-Némák Institutumának fel állítáára adakozó Jóltévőknek úgy szaporodik a' számok, hogy annak ma hólnap leendő fel állítatására tellyes reménységünk lehet. Egy posta sem jö ajánlások nélkül. Előbbi tudósításomtól fogva, a' következők adakoztak ez idvességes végre, úgymint:

1. A' Méltóságos Székesfejérvári Püspök, addig is, míg többet adhatna, esztendőnként ajánlott 200 Rfor.

2. A' Melt. Erdélyi Püspök, míg többet adhatna, kezemhez küldött 500 Rfor. interestét 25 Rf.

3. A' Mélt. N. Váradi Püspök Ur ajánlott 1000 Rfor.

4. Selmets városa 2000 Rfor.

5. Ketskeméth várossa 300 Rfor.

6. Posony várossa, olly ki nyilatkoztatása mellett, hogy a' Városi bé veendő némákat, az Institutumban, maga fogja tartani 200 Rf.

7. A' Köszeghi Kerületbeli Assessor, és Consiliarius, *Matkovics Pál* Ur 100 Rf.

8. Eözvegy Klobusitzky Pálné Aízfzonyság, fzületett *Pallay Ersébeth* 400 Rf.

9. Tek. Szatthmát Vármegye, a' Generalis Gyüllés alatt öízve ízedett 1000 for.

10. Az Újvidéki 6 hitű kereskedők, az ott lévő főháznál le tettek 100 for.

11. Dobsina városa nállam le tett 120 for; 50 kr.

12. Szepelli Matheocz 16 Városbélic 40 for.

13. Itt Batsben lakó ifjú Jezerniczky Károly Úr ajánlott a' Magy. Kirir egygyik Itója előtt 100 for.

*Jegyzés.* Sokan azt a' kérdést teszik, a' Kir. Váci Siket Némak Institutumjának Directorjánál, Titt. Császár András Úrnál, hogy, kinek adják a' Némák számára ajánlott pénzt kezébe? Ezeknek általunk azt válaszollya, hogy a' Vármegyék, és Kir. Szab. Városok kallzajában, mindenütt bé lehet adni.

A' fent említett Titt. *Klobusitzky Pál* Úrnak igen kegyes Özvegye, Tek. Pally Ersébeth Asszony, a' kozzá küldött kéregető levélre, illy érzekeny választ irt Titt. Császár András Úrnak:

BCU Cluj / Cluj University Library Cluj  
Tekintetes Úr!

Ha a' böldegtalanokon, 's azoknak sorfán való szives szánakodással, őket böldegtabbakká lehetne tenni; én is lennék bizonynyal egy, a' ki az ő szánakozásra méltó sorsokat, talán egézfien is édeslé, és gyönyörűségessé tettem volna, telylyes életembeli rajtok való szánakodással.

De, minthogy tsak a' szives szánakodás nem elég az ő szerentsétlenségeknek enyhítésére, hanem azt elő-mozdítani munkás szeretetünkkel mind jobban lehet, mind keresztényi kötelefségünkben áll, hogy e' mi édes Hazánkban található számtalan liket némák eránt vonzó szeretetemet, a' mennyiben tsekély tehetségem engedi, nyilvánban meg bizonyithassam, a' Tekint. Ur által értesemre adatott, a' mi Hazánkban is fel állítandó Siket-Némák Házkra, 's neveltetésekre, 400,

az az, Négy száz Rh. forintokat olly móddal ajánlok, hogy annak hason felét, a' 200 forintokat, a' ki nevezendő személynek, most a' napokban is le fogom tenni, a' hátra maradt részt pedig, a' dandó móddal, és továbbra, szintúgy a' Tek. Ur által a' végre ki nevezendő személy kezéhez szolgáltatni igyekezetemben leszen. Többire, ezen keresztény szent szándékának, és egy-szersmind terhes, de gyönyörűféges foglalatosságának további folytatására is bődlog előmenetelt kívánván, különös tisztelettel maradok, a' Te-kintetes Urnak alázatos szolgálója, Arva *Pallay Ersébeth Klobusitzky Pálné*, Szomotoron, *Aprilis 11 ik napján. 1801. éjzt.*

Erre ekként válaszolt Titt. Császár András Ur.

Méltóságos Alfzony, nagy lelkü 's szivü Afz-fzonyfág!

En a' számtalan levelekre nem válaszolhatok. Még is meg nem tartóztathattam magamat, hogy Mélt. Alfzonymnak arany betűket érdemlő, és egy Nemes lelket rajzoló levelét válaszatlan hagygyam. Valóban, ha illy nemes érzések által lelkesíthetne a' föld népének tsak századik része is: a' föld hátán egy bődlogtalan se lenne, a' kinek sorsát bődlogabbítani nem lehetne. Örökös gyalázatjára is van az Emberiségnek, disztelenítéfére a' szent Vallásnak, ha maga körül tsak egy Szerentsétlent is szemlél, a' ki enyhitést tenni lehetne. — A' Méltos. Alfzony az, a' ki a' maga bődlogságát, a' felebarátiban keresi; fel is lelte. Élő tanúja ennek a' Némák fel segítésekre bőv kézzel ajánlott, vagy szánt segedelem.

Bé jelentem a' Kélságnak ezt a' jótéteményt: ki nevezem azt a' fát, a' melly illy ritka gyümölsöket terem; fel jegyzik azt az Ezek az élet könyvéhez: a' nem szóllók nyelvekkel nem his.

detthetvén azt, csak érezni, és jelek által áldoztatni, vagy ditsőíteni fogják az ő Bóldogítójakat *Pallay Erzsébetet*. — Én pedig *Klobusitzky Pálné* fő Afzonyfágnak, ezzel a' felül irással: *Ez az Emberiségnek ragyogó Tüköre*, ofzlopot szivemben emelek tiszteletére, 's örök emlékezetére. Adig is,

Kerelje a' Méltos. Afzony a' meg érdem lett bért, annak a' nagy szivnek édes érzéseiben, a' mellyből ki eredett ez a' nagy jótétemény. Gyönyörködtefe magát annak meg gondolásával, hogy csak a' felebaráti szeretetnek gyakorlása által közelithez az emberiség az Istenhez; hogy barátnéja az Istennek az, a' ki baráttya az embernek.

Az ajánlott pénzt, méltoztatson a' Méltóság. Afzony a' Vármegye Kalfzajának le tétetni, a' le tételről bizonyító irást ki vétetni, és azt nékem a' fel küldés végett meg küldeni; azt pedig magával el hitetni, hogy nints a' föld kerekéségén a' Méltos. Afzonymak szivesebb tisztelője Császár Andrásnál.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tudósítás.

Pesten *Kilidn* Könyváros Uraknál, és S. Pátákon a' Collegiumban, találtatnak e' következő el adó új könyvek:

1. Ueber die Aehnlichkeit der Hungar. Sprache mit den Morgenländischen; nebst einer Entwicklung der Natur, und mancher bisher unbekanten Eigenschaften, von *P. Beregszászi*

2. Versuch einer Magyarischen Sprachlehre, mit einiger Hinsicht auf die Türkische, und andere morgenländ. Sprachen.

3. Ueber die Selbstkenntnis. Eine Rede in dem größern Hörsale der Akademie zu Erlang gehalten.

P. D.